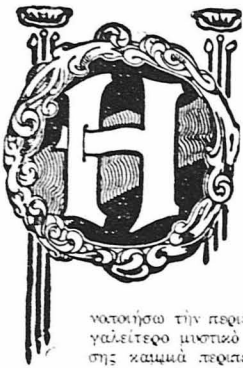

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΗΣ Κ. ΡΟΖΕ ΝΤΕ ΜΠΩΥΑΡ

..... ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙΟΥ

περίφημη τραγωδός Δις Μάρς... φορούσε πάντα, στο μικρό δαχτυλό του άριστερού χεριού της ένα μπριζαντένο δαχτυλίδι μεγάλης αξίας. Μολονότι είχαμε τόσο συνδεδεμένες ώστε μού είχε διηγηθεί όλες τις λεπτομέρειες της ζωής της, για το δαχτυλίδι αυτό δεν μού είχε κάνει ποτέ λόγο.

Μιά μέρα εν τούτοις, βλέποντάς με να κιντώ ως επίμονα το θανάσιμο αυτό κόσμημα, μού είπε χαμογελώντας:

— 'Από καιρό έχω παρατηρήσει με τι τρόπο κιντάς το δαχτυλίδι μου. Μαντεύεις ότι θα κινήσει κάποιο άλλοκοτο μυστήριο και λυώνεις από την περιέργεια να το μάθης. 'Ε, λοιπόν, σήμερα θα εγκαποήσω την περιέργειά σου... Θα σου εξασθετησώ το μεγαλύτερο μυστικό της ζωής μου... Μην περιμένεις ν' ακούσης καμιά περιπελεγμένη και τραγική περιπέτεια. Πρόκειται περί μιας άλυτοστάτης ιστορίας, περί μιας κομωδίας

μύλων που... της λείπει μάλιστα το τέλος!...

Στά 18... έπαιξα τον ρόλο της δεσποινίδος ντέ Μπωβάλ στο έργο «Παλλάτρας». Ίδοι με δύο λόγια ή υπόθεσις του έργου: 'Ο συγγραφέης Παλλάτρας είναι άπειροσμένος. Κάποιο έργο του, στο όποιο έστησε τις δίες του τις έλλειδες, σφουρίχτηκε οίκοτα από το Κουόν και άπέτυχε. Σε λίγο οι δανειστάι του και οι δικαστικοί κληήρες θ' άρχισαν να του χτυπούν την πόρτα... Δεν ξέρει κι' ό ίδιος τι να κάνει, όταν σάν εαύτο υπακούη Θεός εμφανίζεται... μιά γυναίκα, Ένας άγγελος σταλμένος άπ' τον ουρανό για να τον σώσει, ή δεσποινίς ντέ Μπωβάλ, ή πρωταγωνίστρια του έργου του. Είνε κι' αυτή φτωχή και καταχρεωμένη σάν κι' αυτόν. Της έχει άπομείνει όμως ένα μπριζαντένο μεγάλης αξίας.

— Πάρ' το! λέει στον Παλλάτρα!

Κι' έτσι, ό συγγραφέης σώζεται.

'Η υπόθεσις του έργου, καθώς βλέπετε, είναι άλυτοστάτη. Κι' όμως ό «Παλλάτρας» είχε μεγάλη επιτυχία. Τη βραδεία της πρεμιέρας του, ό φροντιστής του θεάτρου μού έδωσε το μπριζαντένο που θα έσωζε από την καταστροφή τον Παλλάτρα. Το μπριζαντένο αυτό δεν ήταν φυσικά, παρά ένα κομμάτι... τζάμ, δεμένο σ' έναν μπριζαντένο κρίκο. Το πήρα, χωρίς να το προσέξω, κι' άφου τελείωσε ή παράστασις, το έδωσα πίσω στον υπάλληλο του θεάτρου.

'Υστερ' από δύο μέρες, ή φρούα αυτή κομωδία έπανελήφθη. Το βράδυ της δευτέρας αυτής παραστάσεως, ή αίθουσα ήταν γεμάτη. Τη στιγμή όμως που επρόκειτο να κάνω την εμφάνισή μου στη σκηνή, ό φροντιστής, άντι να μού άφου το μπριζαντένο δαχτυλίδι, μού έφερε... μιά πολύτιμη δελουδένα θήκη κι' ένα κωλιέτο.

— Τι σημαίνουν αυτά; τον έρωτήσα με άπορία.

— Δεσποινίς Μάρς, μού απάντησεν, ή θήκη αυτή καθώς και το γράμμα είναι για σάς. Μου τάδωσαν πρό όλίγου.

— Και ποιάς σου τά έδωσε;

— 'Ενας ύτηρέτης με οικοστολή. Μου έσούθησε μάλιστα να σάς παρακαλέσω ν' άντικαταστήσετε το δαχτυλίδι που φορούσατε προχθές μ' αυτό που βρίσκεται μέσα στη θήκη.

'Ανοξα τη θήκη και φαντάζεστε την κατάληξή μου όταν άντικρουσα το φουριέρο μπριζαντένο δαχτυλίδι που είχαν δει ποτέ τα μάτια μου! Για μιά στιγμή θαμώθηκα από το άστρανοδόλημά του. Κι' όταν συνήλθα κάτωσ από την έκπληξή κι' από τό... θάμπαμα, πήρα το κωλιέτο και διάβασα:

(*) 'Η ήθσοιάς αυτή θεωρείται ως ή μεγαλύτερη δραματική καλλιτέχνης της Εύρώπης κατά τον 19ο αιώνα.

— 'Το δαχτυλίδι που φορούσε στην προχθεσινή παράστασι ή δεσποινίς ντέ Μπωβάλ δεν ήταν αντίξιο ούτε αυτής, ούτε σάς. Διχθήτε λοιπόν αυτό εδώ, κυρία μου, χωρίς κανένα διαγνώ και χωρίς κανένα φόβο. Δεν κρύβει καμιά ένοχη σκέψη, καμμία βέβηλη έλιθυμία. Το δαχτυλίδι αυτό προσφέρεται στην καλλιτέχνηδα μόνο. Αυτόσ που της το στέλνει, θα μείνη ό' όλη του τη ζωή ό πιο άγνωστος από τους θαυμαστάς της. Σάς το ύπόσχεται αυτό στον λόγο της τιμής του.

Το κωλιέτο δεν είχε καμιά ύπογραφή. Στην άρχή σκέφτηκα να μη φορέσω καθόλου το δαχτυλίδι αυτό, γιατί ό τρόπος με τον όποιον μού προσφέρόταν διολογώ ότι μού φανόνταν κάπως ύποπτος. Τι να κάνω όμως;... 'Η αιλία είχε άνοιξει... ό κόσμος χειροκροτούσε... και δεν είχα κανένα άλλο δαχτυλίδι πρόχειρο... 'Η ανάγκη λοιπόν μ' έκανε να τό φορέσω.

Βγήκα στη σκηνή. Σ' όλο το διάστημα που παίζονταν το έργο, το βλέμμα μου έρευνούσε άνάμεσα στους θεατάς για ν' άνακαλύψη τον μυστηριώδη θαυμαστή μου. Του κάκου όμως... 'Όταν έτελείωσε ή παράστασις έγίγισα πίσω στο κωμωδία μου, με ζήτοια άνησυχία...

Το πρώτο πράγμα που είδε ή κωμωδία μου ήταν το δαχτυλίδι μου. 'Αναγέστρα κωιόν να της διηγηθώ με πόνον παράξενο τρόπο το είχα προμηνυτεί.

— Σίγουρα κυρία, μού είπε αυτή, ή πέτρα του δαχτυλιδίου θάνα ψεύτικη!

— Γιατί;

— Γιατί άν ήταν άληθινή, θα στοίχιζε μιά περιουσία! 'Ω, είμαι δεβαία πώς θάνα ψεύτικη!...

— Άές; 'Ε, τότε λοιπόν τόσο το καλύτερο! Γιατί οι θαυόπλοιοι που κάνουν τέτοια δώρα σε μιά θεατρίνα σάν και μένα παρουσιάζουν, άργά ή γρήγορα, τον... λογαριασμό για να πληρωθούν! Και διολογώ ότι δεν έχω καμμία όρεξι να έξορκήσω μ' ό τι ήριπετε αυτό το δώρο.

Πριν φύγω από το θέατρο, είχα τη συνήθεια να δέχομαι στο κωμωδία μου διαφόρους θαυμαστάς μου—καλλιτέχνας, κριτικούς και άνθρώπους των γραμμάτων ως επί το πλείστον. 'Αφού κωιόν τελείωσε κι' αυτή ή εφιδιασίας έφάρεσα το μαντί μου κι' ήμιον έτοιμη να φύγω, όταν ή κωμωδία μου με ξαναπλησίασε.

— Θα σάς πω κάτι που θα σάς εκπλήξη, κυρία, μού είπε γελώντας.

— Τι; Μήπως κατώρθωσε να μάθης το όνομα του άγνωστου δωρητή μου;

— 'Όχι, απάντησεν ή κωμωδία μου, αλλά έμαθα πόσο στοίχιζει το μπριζαντένο, κι' αυτό εν, μού φαίνεται, σπουδιώτερο. Με συγχωρείτε, κυρία, αλλά δεν μπόρεσα να συγχαρηθώ. Πριν που κωμωδίαζατε με τους φίλους σας έπληρα το δαχτυλίδι σας και πήγα κι' έδειξα την πέτρα του στον Χ... τον καλύτερο άδαιματοπώλη του Παλά—Ρουαγιά!... Κι' αυτός μόλις το άντίκρουσε, μού είπε: —'Είνε το καθαρότερο μπριζαντένο άπ' όσα έχω δει στη ζωή μου!...» Το έξετίμησε για 30.000 χρυσά φράγκα! Φαντασθήτε!...

... 'Επέρασαν μέρες, βδομάδες, μήνες, χωρίς ν' άκούσω να γίνεται λόγος για τον άγνωστο δωρητή μου. Το πολύτιμο δαχτυλίδι δεν το μπόρεσα πειά να τό φορέσω: τό θεωρούσα σάν...να μού είχε δοθεί για να τό φιλάξω μονάχα και το έκρυβα στο βάθος μιάς κωστίνας, μαζί με τα άλλα μου διαμαντικά.

Μιά μέρα, ενώ βρισκόμουν στο θέατρο, μού άνήγγειλαν ότι κάποιος κλέρτης είχε υπει μέσα στο σπίτι μου και μού είχε κλέψει όλα τα κοσμήματά μου! Δεν είχε άρήσει φυσικά και την κωστίνα με τό περίφημο δαχτυλίδι. Χάρης στη δραστηριότητα όμως της άτονυμιάς ό κλέρτης συνελήφθη ύστερ' από λίγον καιρό, και τα κλοσμάτια βρέθηκαν σχεδόν όλα. Το δαχτυλίδι όμως με τό μπριζαντένο δεν βρισκόταν άνάμεσα σ' αυτά.

'Ο Γάλλος μυθιστοριογράφος 'Αρμάν Συλβέστερ

'Επέρασαν μερικά χρόνια άαίμα.

Είχα σχεδόν λησμονήσει την περιπέτειά μου αυτή όταν ένα βράδυ ή βαρώνη ντε Β... μ' έκάλεσε σ' ένα μεγάλο χορό μετεμερισεμένων. Έπηγα. Ή άρρόχημα της άριστοκρατίας του Παρισιού ήταν συγκεντρωμένη σ' αυτόν τον χορό.

Τη στιγμή που ή διασκεδάσις βρισκόταν στη μεγαλύτερη έντασι της, άποσύθηκα σ' ένα μικρό σαλονάκι για να ξεκουραστώ. Έξωφρα, έννοιωσα ένα χέρι δυνατό να με πιάνη από τó μπράτσο. Έγυρσα τρομαγμένη και αντίκρισα ένα κατάμαυρο ντόμινο. Άνατριχίλασα και κίτταξα με τρόμο τη μακάθρια αυτή όπτασία.

— 'Ηουχάστε, κυρία, και μη με κιντώζετε τόσο τρομαγμένα... μου έλπε γλυκά τó άγνωστο ντόμινο.

Άπ' τόν τόνο της φωνής του άγνωστου, καθώς κ' από τη λεπτότητα των χειρών του — γιατί ή μάσκα που φορούσε έζυρβε τα χαρακτηριστικά του — κατάλαβα πώς είχα να κάνω με κάποιον ευγενή. Κι' από τής κομψές και ζωηρές κινήσεις του, έμάνταφα ότι θά ήταν άξιωη νέος.

Δέν είπα τίποτα. Περάμενα να μιλήση πρώτος αυτός.

— Έχετε λησμονήσει την παρτίσασί του «Παλλάτρας; με ρώτησε τέλος με φωνή που έτρεμε άπ' τη συγκίνηση. Θυμάστέ τó μπριζιαντένο δαχτυλίδι;

— Όχι, τού άπάντησα με κάποια έκπληξη. Για ποιό λόγο να τά ξεγάσω όλ' αυτά;

— Σάς εύχαριστώ, ό, σάς εύχαριστώ χίλιες φορές, μου έλπε σφίγγοντάς μου τó χέρι... Δέν έλπίζα σε τόσο έντυγμια... Πέστε μου άκόμα: Λιπήθήκατε καθάλου που χάσατε τó δαχτυλίδι σας έκείνο;

Μέ τόν τρόπο, με τόν όποιο έπρόφερε τά λόγια αυτά, κατάλαβα ότι αυτός θά ήταν ό δωρητής τού δαχτυλιδιού.

— Νά, τού είπα τότε κ' έγώ λιπήθηκα πολύ που τόχασα... Όχι όμως για την άξία του, άλλα για τó μυστήριο που έζυρβε και που με είχε τόσο συγκινήσει...

— Κι' άν τó Ξαναβρίσκατε, θά χαρόσαστέ;

— Ω, πολύ!

Αυτός άναστέναζε. Μου πήρε τó χέρι και με κίτταζε στα μάτια. Τόν έννοιωσα να τρέμει από τη συγκίνηση. Για μία στιγμή τά πρόσπαλά μας πλησίασαν τó ένα τ' άλλο... Έκανε μία κίνηση, σαν για να βγάλι τη μάσκα του... Έξαφνα όμως Ξανάγινε κύριος τού έαυτού του.

— Ένας πραγματικός ευγενής, μου έλπε με βαθεία φωνή, πρέπει πρώτ' άπ' όλα να είνε τίμιος. Έδωσα τó λόγο μου ότι δέν θά μάθετε ποτέ ποιός είμαι... Χαίρετε, κυρία...

Και πρώτφ προφτάσω να τόν κρατήσω, είχε χαθεί άνάμεσα στο πλήθος τών μετεμερισεμένων.

Όταν έμεινα μόνη, άσυνάσθητα κίτταξα τά χέρια μου... Και τότε είδα περασμένο στο δάχτυλό μου τó περίφημο δαχτυλίδι με τó μπριζιαντέ!... Μου τó είχε περάσει ό άγνωστος τη στιγμή που μου έσφιγγε τó χέρι...

Πώς τó είχε προμηθευθεί όμως;... Άγνωστο! Νά τó είχε αγοράσει από τούς κλέφτες; Νά τó είχε κλέψει ό ίδιος;... Ή άπορίας μου αυτές δέν έλύθησαν ποτέ... Όπως έπισης δέν έμαθα ποτέ ποιός ήταν ό άγνωστος και μυστηριώδης αυτός θυμασιτής μου και δωρητής μου...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΣΟΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΞΑΝΘΙΠΠΗ

Όταν ή Ξανθίππη έμαθε ότι ό Σωκράτης κατεδικάσθη σε θάνατο, πήγε κλαίγοντας και τραβώντας τά μαλλιά της, στη φυλακή να τόν δη για τελευταία φορά.

— Πάντοτε κακοκέφαλος ήσουνα και πεισματάρης, άρχισε να τού λέη κλαίγοντας. Δέν ήθελες να στρωθής στο σπίτι σου, να ήσυχάσής;...

— Ήσυχάσε, γυναίκα... Πώς κάνεις έτσι; Γιατί κλαίς;

— Γιατί κλαίω; Σε καταδικάσανε να πεθάνης! Δέν τόμαθες άκόμα;

— Ποιό με καταδικάσανε;

— Οι δικαστάί σου.

— Μά κ' αυτοί έχουν καταδικαστεί από τη φύση να πεθάνουν.

— Νά, άλλα έσένα σε καταδικάσαν άδίκως, έπανέλαβε ή Ξανθίππη.

— Μήπως ήθελες να με καταδικάσουν δίκαια; έλπε τότε ό μεγάλος σοφός, χαμογελώντας πικρά.

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Στό νημφικό κοιτόνα:

Ή ν ύ φ η, (δευλά). — Τόκη μου, πρέπει να σου τó άμολογήσω... Τά μισά δόντια μου είνε ψεύτικα... Είσαι θυμισμένος γι' αυτό;...

Ό γ α μ π ρ ό ς. — Άντιθέτως, είμαι πολύ εύχαριστημένος. Ένόμιζα ότι ήσαν... όλα!

Ο,ΤΙ ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΟΥΜΕ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΑ ΑΠΟΚΡΗΑΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΕΤΟΝ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟ

Μέσα στη χώρα μας έδώ την κλασική, Καρνάβαλε, στών μασκαράδων τη φωλιά, τουτέστι, που έμπηξες, μήν προσχωρείς!... τόν μέγαν σου τόν θρίαμβον άνάβαλε, γιατί, κ' άν είσαι μασκαράς, τó μαστορή σου βοήθεις!

Έδώ ύπάρχουν σαν κ' έσε άμέτρητες χιλιάδες.

Γύρνα και ιδές τριγύρω σου, κ' άν ήμπορείς να ζήσης μαζί με τούς τρωμερούς και φίνους μασκαράδες, τραβά τó δρόμο σου εμπρός... Άλλοίως να σταματήσης.

Έδώ δέν πάνεις χωριστά, σε βάζουν κάτω άλλοι, που άν σε πιάσουν, σε κροειούν ύπάνω τους υπαλάσκα.

Άν θέλεις γύρνα να τός δής. Σ' αυτό τó καρναβάλι είν' μασκαράδες όλοι τους, άλλα με δίχως μάσκα!...

Έν τούτοις, βλέτο, δικαστείς κ' έχεις πολλή προυίούφα στο μασκαροβασίλειο κ' έσύ να προσχωρήσης...

Ως εϋ παρήστης! τó λοιπόν... άλλα θα τάβρης σκούρα και σαν προβάλει ή Καθαρή Δευτέρα θε ν' άφήσης τη θέσι σου, Καρνάβαλε, στους μασκαράδες κείνους που δέν φορούνε σαν κ' έσε μουστουλάνα... τούς τού (φίνοϋς)!

N. I. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΛΟΥ

Εύχαριστώ, ό άνδρες Άθηναίοι, για τήν ύποδοχή!... Καλώς σάς βοήκα. Ξέρω τί είστε, γέροντες και νέοι, Ξέρω σε ποιό φρενοκομείο μπήκα!

Ότι είστε μασκαράδες και... κοθόνια, να μου τó πήτε ήταν περιττό.

Σάς Ξέρω κ' από τα παλιά σας χρόνια για τέτοιους δά κ' έγώ σάς χαρτώό.

Χαίρετε, με τά Ξύτινα κεφάλια σας, που έφερτε ένα μασκαρά να φέρετε δια να καταλάβετε τά χάλια σας και να τού πητε τήν αλήθεια... Χαίρετε!

Χαίρετε, άνδρες Άθηναίοι, χαίρετε!... κ' ής άκουστούν οι λόγοι μου οι βστατοί: Χάρω πολύ που βλέτω πώς τó Ξέρετε πώς είστε μασκαράδες αυτοσύστατοί!

Τραβά ή μασκαροσύνη μακριά κ' άρχίζει από πάπτο και πατέρα σας... κ' έχετε άτέλειωτη Άποκρηά κ' άτέλειωτη τήν Καθαρή Δευτέρα σας.

Χαίρετε, άνδρες Άθηναίοι και λοιποί, επαχθιώτες, Ξένοι και Άτθίδες!...

Είνε μικρά ή έλλειψς μη σάς λιπή... τού να βρεθούνε τούσε προσωπίδες;

Όσο στον κόσμο βλέτομμε ποδόγυρο κ' δσο άκόμα έχετε παρτίδα. τó ράσο δέν θά φτιάνη τόν καλόγυρο ούτε τόν μασκαρά ή προσωπίδα!...

Τότο λοιπόν να πάρη δρόμο ή φρέσα γιατί έχουμε να πάμε κ' άπ' άλλού... και αύριο σάς στέλνω έγώ τά ρέστα και τó λογαριασμό... ή Μ ι χ α λ ο υ.

ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Δ Π Ο Υ Γ Η Σ

Άποκρηές, κακό και χαλασιός Κυριού στους δρόμους άμασκαρωτοί, μα και μασκαρεμένοι έγέμισε άπάχρηδες όλ' ή όδός Σταδίου κ' είνε γαμηλία ό λαός πάντοτε φορτωμένη.

Νά, να και τó περίφημο τó γαϊτανάκι να και τó ρ ό π α λ α τά τόσο φημισμένα, που έτσι καθώς πάμε, βρέ κοσμάκη, για τών πολιτικών τής πλάτες είνε ένα κ' ένα.

Νά κ' ένας με γαϊδομένο κεφάλι, για να περάση όλοι σας παραμερίσατε, από τήν τόση του άχάμνα και τó χάλι, είν' ό έλληνικός λαός, δέν τόν γνωρίζατε;

Άποκρηές, χοροί, πανζουρλισμός, χαρά, γλέντια σε κάθε αθηναϊκό σοκάκι κ' ής παίζει ή κοιλιά μας ταμπούρα και τó στομάχι μας, άλλομονο, Καραιοκάκη!

Ο ΚΡΥΟΣ

